

ANPP nd.nl/nederland

BOETE VOOR TWEE 'KLUNGELIGE' FRANSE HELIKOPTERPILOTEN OP WEG NAAR TEXEL

► AMSTERDAM

De piloten van twee Franse helikopters hebben elk duizend euro boete opgelegd gekregen omdat ze regels overtraden tijdens een vlucht van Amsterdam naar Texel.

De helikopters waren maandag van de heliport in Amsterdam naar het eiland onderweg toen er van alles misging.

'De toestellen waren voor een toeristische trip met elk drie mensen aan boord vanuit Parijs, via Calais en Vliegveld Midden-Zeeland in Amsterdam aangekomen', aldus een woordvoerder van de Landelijke Eenheid.

Eenmaal op weg naar Texel kwamen ze in regenachtig en zwaar weer terecht, waarbij op zicht vliegen onverantwoord was terwijl de piloten dat toch deden. De af-

deling luchtvaart van de politie verwijt de piloten dat ze die situatie met een goede vluchtvoorbereiding hadden kunnen voorkomen.

Ook wilden de piloten over Den Helder Airport vliegen, wat vanwege de drukte niet was toegestaan. Bovendien landden ze in een weiland in de Wieringerwaard omdat ze dachten Texel niet meer te kunnen halen vanwege gebrek aan brandstof. Eenmaal geland bleek er wel voldoende brandstof aan boord. 'Allemaal nogal klungelig en onverantwoord', aldus de woordvoerder. Toen de Fransen in betere weersomstandigheden hun reis wilden voortzetten, kregen ze een proces-verbaal voor de diverse overtredingen. De piloten betaalden de in totaal 2000 euro boete en mochten doorvliegen naar Texel.

NL

ANP nd.nl/nederland

Familie verzetsmensen voor het eerst op plek executie

► AMERSFOORT

De nabestaanden van enkele tientallen gefusilleerde verzetsmensen krijgen voor het eerst de gelegenheid de plaats van executie te bezoeken.

Dat gebeurt op vrijdag 4 mei op initiatief van het nationaal monument Kamp Amersfoort.

De plekken waar de verzetsmensen zijn gedood liggen op de Leusderheide, een militair oefenterrein dat voor het publiek is gesloten. Defensie heeft toestemming gegeven aan Kamp Amersfoort om de familieleden te begeleiden naar de voormalige massagraven.

De graven zijn na de oorlog gevonden en geruimd. De beenderen zijn elders begraven of gecremeerd. Van de executieplekken resteert niet meer dan een kuil.

Vrijwilligers van Kamp Amersfoort hebben de afgelopen maanden ruim vijftig nabestaanden opgespoord. Niet alleen kleinkinderen en neven en nichten worden vrijdags verwacht, ook twee kinderen van oorlogsslachtoffers zijn erbij. Directeur Willemien Meershoek van Kamp Amersfoort draagt tijdens de herdenking de afscheidsbrief van de 22-jarige Arie de Leest voor. Hij werd op 8 april 1943 omgebracht op de Leusderheide. <

NL

JAN KAS / RD nd.nl/nederland BEELD PROVINCIE GELDERLAND

600 jaar inspraak in Gelderland

...De provincie Gelderland viert donderdag een bijzondere verjaardag.

...Zes eeuwen geleden, op 3 mei 1418, sloten ridders en burgers een verbond voor gezamenlijke inspraak in het bestuur van Gelderland.

► ARNHEM

Met enige geschiedkundige vrijheid kan het 'parlement' waarover ridders en burgers zes eeuwen geleden afspraken maakten, worden gezien als een directe voorloper van de Provinciale Staten. De Gelderse ridders en rijke burgers uit de steden claimden in 1418 het recht om zelfstandig bijeen te komen om bestuurlijke zaken te bespreken. Ook spraken ze af dat ze na het overlijden van hertog Reinoud IV eensgezind een opvolger zouden kiezen en dat zij deze vorst voortaan zouden controleren bij het landsbestuur.

Dolly Verhoeven, bijzonder hoogleraar Gelderse geschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen, is donderdag voorzitter van een minisymposium met de titel '1418-2018. Van dualisme naar dualisme'. Is het terecht een rechtstreekse lijn te trekken van 1418 naar nu? 'Die bijeenkomst in 1418 in Arnhem is een markeringsmoment in de Gelderse geschiedenis. De steden hadden zich al verenigd in vier kwartieren, met Nijmegen, Roermond, Zutphen en Arnhem als hoofdsteden. Dit was de eerste keer dat de ridders en de steden gezamenlijk nadrukkelijk afspraken dat Gelre als territorium bijeen moest blijven en niet zomaar door een hertog naar believen kon worden geruimd of voor huwelijken worden weggegeven, wat in die tijd wel met gebieden gebeurde. De verbondspartners eisten ook een stem bij belangrijke financiële en politieke zaken. In 1418 ligt de kiem van de latere medezeggenschap in het bestuur.'

Dat was in die tijd niet ongehoord, maar wel uitzonderlijk. 'Ook op andere plekken in West-Europa ontwikkelde zich iets dergelijks, maar eigenlijk was het heel ongebruikelijk dat steden en ridders zo'n verbond sloten tegenover de hertog. Reinoud werd er ook niet echt vrolijk van. De ridders en steden wilden vooral kun-

Vergadering van de Provinciale Staten van Gelderland, in het Provinciehuis in Arnhem.

nen bepalen wie de volgende hertog zou worden. Het zag ernaar uit dat Reinoud kinderloos zou overlijden. Hij had bastaardkinderen, maar geen kind bij zijn wettige echtgenote. De ridders en de steden wilden voorkomen dat Gelre, zoals eerder voorgevallen was, in een burgeroorlog zou terechtkomen doordat er verschillende kandidaten waren voor die hertogrol. Toen Reinoud in 1423 overleed, kozen ze daadwerkelijk zijn opvolger, Arnold van Egmont, een jongen van 13. Die konden ze makkelijk naar hun hand zetten. Hij vestigde ook hun rechten.'

landdagen

De zeggenschap van de ridders en de steden is daarna gebleven, vertelt Verhoeven. 'Hun bijeenkomsten

stonden eeuwenlang bekend als de landdagen. Beide partijen hadden ook een belangrijke rol toen Gelre in 1453 opging in het Habsburgse Rijk. Karel V hechtte eraan dat ze instemden met die overdracht. Later werden de steden en de ridders meegetrokken in de Opstand van de Tachtigjarige Oorlog en verloor Gelre het Overkwartier met Roermond als hoofdstad. Vervolgens waren de oude kwartieren van de Veluwe, de Betuwe en de Graafschap politiek dominant, tot aan de Franse tijd en het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden. Toen was het gedaan met hun macht. De Gelderse adel kwam wel terug in het provinciebestuur, in een wat andere positie.' Volgens Verhoeven voelen inwoners van Gelderland zich in de eerste

plaats Veluwnaar, Betuwnaar of Achterhoeker, destijds ook al. Kon het Gelderse parlement dan wel een eenheid vormen? Verhoeven: 'De kwartieren wilden bij elkaar blijven onder één vorst uit het huis van Gelre, om niet te worden afgestaan, geruimd of verkocht. Ze hadden verschillende politieke kleuren en waren het lang niet altijd samen eens. Het is te vergelijken met de gewesten die in de Republiek van de Zeven Verenigde Nederlanden ook hun eigen belangen behartigden. Dat zag je in het klein in Gelderland gebeuren.'

gezamenlijke geschiedenis

Gelderland was volgens de hoogleraar geen samengeraapt geheel, maar een verbond van kwartieren met een lange gezamenlijke geschiedenis. 'De

gebieden waren verschillend, maar er was nooit een onafhankelijke Veluwe of Betuwe. Ze hoorden samen, vonden ze altijd.'

Het verbond van 1418 was het eerste duidelijk aanwijsbare moment in de geschiedenis van Gelderland waarop je met een groot woord zou kunnen spreken van een dual stelstel. Een hertog en een vertegenwoordiging van zijn onderdanen, zijn volk, bespraken de gezamenlijke belangen en de keuzes die moesten worden gemaakt. 'Die situatie is niet zeshonderd jaar onveranderd gebleven. Een rechte lijn is er dus niet. Het dual stelstel is nu weer terug. De gewone burger, in 1418 nog indirect vertegenwoordigd, heeft nu ook actief en passief kiesrecht en kan een plaats in de Provinciale Staten veroveren.' <